

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE

Rr. Agim Ramadani; P.N. 10000 - Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294; web-mail: www.art.uni-pr.edu

Curriculum- Syllabus	
Viti Akademik 2024/ 2025	
Të dhënat bazike të lëndes	
Njësia Akadematike:	Fakulteti i Arteve/ Departamenti i Arteve të Bukura/ Programi i Arteve Vizuale/ Profili: Art Konceptual
Titulli i lëndës:	Art Konceptual dhe Mediat e Reja IV
Niveli:	Bachelor
Statusi:	I obligueshëm
Viti i studimeve:	Vitit IV
Numri i orëve:	3 (H) + 1 (U)
ECTS:	8
Ora / lokacioni:	E enjte / 09:00 – 11:15h
Mësimdhënësi:	MR. Art. Adem Rusinovci- Prof
Kontakti:	E- mail: adem.rusinovci@uni-pr.edu Mob: + 383 (0) 44 151 113
Përshkrimi i lëndës	
	Lënda "Art Konceptual dhe Mediat e Reja" eksploron ndërthurjen e ideve artistike dhe teknologjive bashkëkohore. Duke filluar nga rrënjët e artit konceptual deri te ndikimi i mediave të reja, kjo lëndë ofron një kuptim të thelluar mbi artin si proces mendimi, ku ideja merr përparësi mbi realizimin fizik. Në këtë kuadër, studiohet ndikimi i teknologjisë, si realiteti virtual (VR), inteligjenca artificiale (AI) dhe instalacionet interaktive, duke përfshirë artistë dhe praktika që kanë transformuar fushën e artit bashkëkohor. Pjesëmarrësit zhvillojnë projekte individuale dhe kolektive që ndërtojnë ura midis artit, teknologjisë dhe shoqërisë.
Qëllimet e lëndës	<ul style="list-style-type: none">- Të prezantohet evolucioni historik i artit konceptual dhe roli i ideve në proceset krijuese.- Të shqyrtohet përdorimi i mediave të reja dhe teknologjisë në krijimin e artit bashkëkohor.- Të zhvillohet aftësia për të analizuar dhe aplikuar narrativa konceptuale dhe teknologji inovative në krijimtarinë artistike.- Të nxisë mendimin kritik për të kuptuar ndikimin e teknologjisë dhe artit konceptual në ndryshimin e marrëdhënieve midis artistit dhe audiencës.- Të zhvillohen projekte eksperimentale që reflektojnë mbi identitetin, përkatësinë dhe çështjet globale përmes mediave të reja.

<p>Rezultatet e të nxënit</p>	<p>Njohuritë</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuptojnë rrënjët dhe evoluimin e artit konceptual nga Dadaizmi, Fluxus dhe praktikat postmoderne. • Njohin ndikimin e teknologjive bashkëkohore, si VR, AR dhe AI, në artet vizuale. • Kuptojnë rolin e gjuhës vizuale, semiologjisë dhe narrativës konceptuale në artin bashkëkohor. • Njohin kontributet e artistëve si Marcel Duchamp, Sol LeWitt, Nam June Paik, dhe artistë shqiptarë si Helidon Gjergji dhe Driant Zeneli. • Kuptojnë sfidat dhe potencialin e artit konceptual në adresimin e çështjeve mjedisore dhe shoqërore. <p>Shkathtësitë</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizojnë dhe interpretojnë vepra konceptuale përmes teorive dhe koncepteve bashkëkohore. • Eksperimentojnë me teknologji si instalacionet interaktive, hapësirat virtuale dhe inteligjenca artificiale për krijim artistik. • Zhvillojnë narrativa vizuale dhe interaktive që ndërthurin ide dhe teknologji. • Përdorin teknika dokumentimi dhe prezantimi për të paraqitur veprat në formate digjitale dhe fizike. • Integrojnë perspektiva ndërdisiplinore për të krijuar vepra të qëndrueshme dhe inovative. <p>Kompetencat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplikojnë qasje të reja konceptuale dhe teknologjike në krijimin e artit ndërdisiplinor. • Menaxhojnë dhe zhvillojnë projekte individuale dhe grupore duke përdorur teknologji dhe materiale të reja. • Komunikojnë efektivisht idetë dhe proceset krijuese përmes prezantimeve dhe diskutimeve. • Demonstrjnë aftësi për të eksploruar dhe përshtatur praktikat artistike ndaj sfidave globale dhe teknologjike. • Bashkëpunojnë në projekte ndërdisiplinore dhe përdorin mjete digjitale për të angazhuar audiencë globale.
--------------------------------------	--

Kontributi në detyrën e studentit (që duhet të përputhet me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditët/javët	Total
Ligjerata	3	30	90
Ushtrime teorike/ laboratorike	1	30	30

Punë praktike	2	10	20
Konsulta me mësuesin/konsultime	2	5	10
Ushtrime në terren	0	0	0
Kolokium, punim semestral	2	5	10
Detyra shtëpie	2	10	20
Koha e studentëve për studim (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	5	5
Përgatitja përfundimtare për provim	1	5	5
Koha e studentëve për studim (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	5	5
Projekte, prezantime, etj.	1	5	5
Total			200

Metodologjia e Mësimdhënies:

Semestri dimëror:

- Përshkrim i rrënjëve të artit konceptual dhe evolucionit të tij nga Dadaizmi deri te Fluxus.
- Diskutim mbi narrativën konceptuale dhe rolin e semiologjisë në artet vizuale.
- Analizë e lidhjes midis ideve artistike dhe teknologjisë, duke përfshirë përdorimin e mediave të reja në krijim.
- Hulumtime mbi artistë si Marcel Duchamp, Sol LeWitt, Jenny Holzer dhe Barbara Kruger.
- Analizë e kontributeve të artistëve shqiptarë si Helidon Gjergji dhe Driant Zeneli.
- Eksperimentim me narrativën konceptuale duke përdorur tekst, simbole dhe objekte të përditshme.
- Krijimi i veprave që lidhen me semiologjinë dhe ndikimin e gjuhës vizuale në art.
- Reflektime mbi marrëdhënien midis artit konceptual dhe ndikimit të tij në kulturën bashkëkohore.
- Analiza kritike e veprave të artistëve të studiuar dhe ndikimi i tyre në shoqëri.
- Krijimi i një narrative konceptuale përmes mjeteve tradicionale dhe teknologjive themelore.
- Prezantimi i rezultateve dhe dokumentimi i procesit krijues.

Semestri veror:

- Përqendrim në përdorimin e teknologjive bashkëkohore si VR, AR dhe AI në art.
- Diskutim mbi artin digjital dhe instalacionet interaktive si forma të mediave të reja.
- Thellim në rolin e artistëve si Rafael Lozano-Hemmer dhe kolektivit TeamLab.
- Eksperimentim me teknologji si realiteti virtual dhe augmented reality për të krijuar instalacione interaktive.
- Përdorimi i mediave digjitale për të krijuar narrativa të reja artistike.
- Krijimi i veprave grupore që integrojnë elemente të artit konceptual dhe mediave të reja.
- Eksplorimi i materialeve të reja dhe metodave eksperimentale për krijimin artistik.
- Prezantime mbi projektet dhe reflektime mbi proceset krijuese.
- Debat mbi ndikimin e teknologjisë në art dhe marrëdhënien e saj me audiencën.
- Dokumentimi dhe prezantimi i projekteve përmes ekspozitave fizike dhe virtuale.
- Diskutim dhe reflektim mbi procesin krijues dhe rolin e teknologjisë në transformimin e artit bashkëkohor.

METODAT E VLERËSIMIT:	Sistemi i Vlerësimit për Art Konceptual dhe Mediat e Reja IV		
	Vlerësimi është i ndarë në katër faza që përfshijnë vijueshmërinë e studentëve, angazhimin në aktivitete të ndryshme, realizimin e projekteve dhe performancën përfundimtare. Secila fazë përbëhet nga afërsisht 8 njësi mësimore, dhe përqindjet e pikëve rriten progresivisht me zhvillimin e studentëve dhe kompleksitetin e detyrave.		
FAZA 1: HYRJE NË ARTIN KONCEPTUAL DHE MEDIAT E REJA (20%)			
Komponenti	Përqindja	Pikët	Sqarim
Pjesëmarrja aktive dhe debatet mbi temat teorike	5%	5 pikë	Angazhimi në ligjërata, prezencë dhe përfshirje aktive në diskutime.
Debate dhe kritikë grupore	5%	5 pikë	Kontributi në diskutime dhe ndarja e mendimeve për punën personale dhe atë të bashkëstudentëve.
Projekti i parë; Krijim Koncepti mbi një vepër artistike në përputhshmëri me ligjeratat e spjeguar	5%	5 pikë	Skicimi, shkrimi i tekstit të artistit dhe përcaktimi i mediumit të veprës.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 1	20%	20 pikë	
FAZA 2: ZHVILLIMI I AFTËSIVE DHE HULUMTIMEVE ARTISTIKE, NDËRMJET PRODHIMIT DHE IMAZHIT (20%)			
Komponenti	Përqindja	Pikët	Sqarim
Detyrat e shtëpisë dhe hulumtimet	5%	5 pikë	Zhvillimi i Aftësive dhe Hulumtimeve Artistike. Mediat e reja dhe roli i teknologjisë.
Projekti i dytë: Ese mbi Gjuhën Vizuale dhe Narrativat Konceptuale	10%	10 pikë	Bazuar në diskutime dhe ligjerata, e poashtu, hulumtime dhe perspektiva personale të hartohet një ese mbi temën
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 2	20%	20 pikë	
FAZA 3: EKSPERIMENTIMI DHE REFLEKTIMI ARTISTIK (25%)			
	Përqindja		Sqarim
Pjesëmarrja në vizita dhe debate në klasë	5%	5 pikë	Përfshirja në aktivitetet e Galerisë së Arteve dhe aktiviteteve të tjera kulturore.

Projekti i tretë: Punim Seminarik dhe Prezantim	10%	10 pikë	Realizimi i projektit në varësi të temës së caktuar mbi temat e spjeguar në sillabus.
Kritika dhe reflektimi grupor	5%	5 pikë	Përfshirja në analizën dhe përmirësimin e projekteve personale dhe të bashkëstudentëve.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 3	25%	25 pikë	

FAZA 4: PËRGATITJA DHE PROJEKTI/VEPRA PËRFUNDIMTARE (35%)

	Përqindja		Sqarim
Pjesëmarrja dhe aktiviteti në klasë gjatë fazës përfundimtare	5%	5 pikë	Kontributi në diskutime mbi temat e zhvilluara në klasë
Projekti përfundimtar: Realizimi I konceptit mbi një vepër artistike në përputhshmëri me ligjeratat e spjeguar	20%	20 pikë	Realizimi i projektit finale me fokus në stilin personal dhe qasjen origjinale, si dhe prezantimi e ekspozimit të saj.
Ekspozita	5%	5 pikë	Organizimi dhe prezantimi i punimeve përfundimtare në ekspozitë, si dhe mbrojtja e temës përmes analizës kritike të veprës personale.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 4	35%	35 pikë	
Totali i Përgjithshëm	100%	100 pikë	

SHPËRNDARJA E PIKËVE PËR NOTAT

Pikët < 50	Nota = 5
Pikët >= 50 dhe Pikët < 60	Nota = 6
Pikët >= 60 dhe Pikët < 70	Nota = 7
Pikët >= 70 dhe Pikët < 80	Nota = 8
Pikët >= 80 dhe Pikët < 90	Nota = 9
Pikët >= 90	Nota = 10

Literatura	
Literatura Bazë:	<ul style="list-style-type: none"> - Archer, M., <i>Art Since 1960 (Movements in Modern Art)</i>, Thames & Hudson, 2016. - Një vështrim mbi zhvillimet kryesore të artit bashkëkohor, duke përfshirë artin konceptual dhe mediat e reja. - Bishop, C., <i>Artificial Hells: Participatory Art and the Politics of Spectatorship</i>, Verso, 2012. - Analizë e artit bashkëkohor përmes lenteve të përfshirjes dhe angazhimit të audiencës. - Harrison, C., & Wood, P., <i>Art in Theory 1900–2000: An Anthology of Changing Ideas</i>, Wiley-Blackwell, 2003. - Një përmbledhje e teorive që kanë ndikuar artin konceptual dhe teknologjitë e reja. - Krauss, R., <i>A Voyage on the North Sea: Art in the Age of the Post-Medium Condition</i>, Thames & Hudson, 1999. - Eksplorimi i mënyrave në të cilat arti ka tejkaluar mediumet tradicionale. - Paul, C., <i>Digital Art (World of Art)</i>, Thames & Hudson, 2015. - Një udhëzues gjithëpërfshirës mbi artin digjital dhe ndikimin e tij në artin konceptual. - Bourriaud, N., <i>Relational Aesthetics</i>, Les Presses du Réel, 2002. - Hulumtim mbi mënyrat me të cilat arti krijon marrëdhënie midis artistit dhe shoqërisë.

Literatura Shtesë:	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Lovejoy, M., Digital Currents: Art in the Electronic Age, Routledge, 2004.</i> - <i>Një analizë e transformimeve artistike përmes teknologjisë elektronike dhe digjitale.</i> - <i>Shaw, J., & Weibel, P., Future Cinema: The Cinematic Imaginary After Film, MIT Press, 2003.</i> - <i>Një eksplorim i lidhjeve midis artit konceptual, filmave dhe medias së re.</i> - <i>Rancière, J., The Emancipated Spectator, Verso, 2009.</i> - <i>Reflektime mbi mënyrat në të cilat spektatori bashkëvepron me artin.</i> - <i>Manovich, L., The Language of New Media, MIT Press, 2001.</i> - <i>Një teori themelore mbi mënyrën se si mediat e reja transformojnë artin dhe kulturën vizuale.</i> - <i>Grau, O., Virtual Art: From Illusion to Immersion, MIT Press, 2003.</i> - <i>Analizë mbi përdorimin e realitetit virtual dhe hapësirave interaktive në art.</i> - <i>Holmes, B., Hieroglyphs of the Future: Art and Politics in a Networked Era, Autonomedia, 2003.</i> - <i>Ndërlidhja midis artit, politikës dhe teknologjisë në epokën digjitale.</i> - <i>Wilson, S., Information Arts: Intersections of Art, Science, and Technology, MIT Press, 2002.</i> - <i>Një udhëzues mbi lidhjet midis artit, shkencës dhe teknologjisë.</i> - <i>Rush, M., Video Art, Thames & Hudson, 2007.</i> - <i>Një histori e artit video, nga zanafillat e tij deri në format bashkëkohore.</i> - <i>Jenkins, H., Convergence Culture: Where Old and New Media Collide, NYU Press, 2006.</i> - <i>Një analizë e ndërveprimit midis mediave tradicionale dhe teknologjive të reja.</i> - <i>Graw, I., Thinking through Painting: Reflexivity and Agency Beyond the Canvas, Sternberg Press, 2012.</i> - <i>Reflektime mbi pikturën dhe mediumet e tjera në epokën e mediave të reja.</i>
Plani i Mësimimit të Dizenjuar	
Java e parë:	INTRO; Hyrje në Artin Konceptual dhe Mediat e Reja
Java e dytë:	Evolucioni i artit konceptual
Java e tretë:	Rrënjët e artit konceptual: nga Dadaizmi te Fluxus dhe roli i ideve mbi ekzekutimin fizik.
Java e katërt:	Artistë: Marcel Duchamp, Sol LeWitt.
Java e pestë:	Mediat e reja dhe roli i teknologjisë.
Java e gjashtë:	Artistët që sfidojnë format tradicionale - Nam June Paik (video art), Yoko Ono (performanca konceptuale).
Java e shtatë:	INTRO; Gjuha Vizuale dhe Narrativa Konceptuale
Java e tetë:	Semiologjia në artin konceptual - Analiza e simboleve dhe gjuhës vizuale në artin bashkëkohor.
Java e nëntë:	Narrativa dhe arti si proces mendimi.
Java e dhjetë:	Artistë: Jenny Holzer (teksti si art), Barbara Kruger.

Java e njëmbëdhjetë:	Artisti shqiptar: Helidon Gjergji - Vepra që përfshijnë tekstin dhe kontekstin në krijimin e kuptimeve të reja.
Java e dymbëdhjetë:	Video art dhe narrativiteti - Ndikimi i filmit dhe videos në zhvillimin e artit konceptual.
Java e trembëdhjetë:	INTRO; Teknologjia, DIGJITALIZIMI dhe Hapësirat Virtuale
Java e katërbëdhjetë:	Instalacionet interaktive
Java e pesëmbëdhjetë:	Artistë: Rafael Lozano-Hemmer, TeamLab.
Java e gjashtëmbëdhjetë:	Artist shqiptar: Driant Zeneli - Instalacionet interaktive dhe përdorimi i teknologjisë për të krijuar narrativa të reja.
Java e shtatëmbëdhjetë:	Si AI po transformon krijimin artistik - Inteligjenca artificiale dhe artet vizuale
Java e tetëmbëdhjetë:	INTRO; Performanca dhe Mediat e Reja
Java e nëntëmbëdhjetë:	Performanca dhe artet dixhitale - Marina Abramović dhe ndërveprimi i teknologjisë me performancën.
Java e njëzet:	Performanca në hapësirat virtuale - Performanca live-stream dhe ndërveprimi global.
Java e njëzet e një:	Artist shqiptar: Petrit HalilaJ - Përdorimi i performancës dhe mediave të reja për të adresuar temat e identitetit dhe përkatësisë.
Java e njëzet e dy:	INTRO; Arti Qëndrueshëm
Java e njëzet e tre:	Dizajni dhe teknologjia për të ardhmen - Eksplorimi i teknologjive inovative për krijimin e artit të qëndrueshëm.
Java e njëzet e katër:	INTRO; Eksperimentimi dhe Prototipimi në Artin e Medias së Re
Java e njëzet e pesë:	Eksplorimi i materialeve të reja në artin konceptual
Java e njëzet e gjashtë:	Kolektivat artistike dhe bashkëpunimet ndërdisiplinore (Grupi TeamLab si model për artin bashkëpunues).
Java e njëzet e shtatë:	Artisti si kërkues dhe eksperimentues.
Java e njëzet e tetë:	Ekspozita virtuale dhe prezantimi - Krijimi i hapësirave ekspozuese virtuale për të angazhuar audiencë globale.
Java e njëzet e nëntë:	Si teknologjia ndryshon marrëdhënien midis artistit dhe publikut.
Java e tridhjetë:	Demonstrimi i veprave dhe reflektimi mbi proceset krijuese.
Politikat akademike dhe rregullat e sjelljes:	

Bazuar në dispozitat e Statutit të Universitetit të Prishtinës dhe parimet e integritetit akademik, politikat dhe rregullat e mëposhtme janë përcaktuar për të siguruar një mjedis të drejtë, respektues dhe të orientuar drejt rezultateve të suksesshme akademike.

Respektimi i Orarit dhe Pjesëmarrja në Mësim

- Studentët duhet të respektojnë në mënyrë të rreptë orarin e ligjëratave dhe ushtrimeve. Mosprezenca e paarsyetuar mund të ndikojë negativisht në vlerësimin përfundimtar.
- Studenti duhet të njoftojë paraprakisht mësimdhënësin për çdo mungesë të arsyeshme, duke paraqitur dokumentacion përkatës.
- Pjesëmarrja aktive në ligjërata dhe diskutime është një pjesë integrale e procesit të nxënies.

Pajisjet dhe Përgatitja e Studentëve

- Studentët duhet të jenë të përgatitur për çdo sesion mësimor, duke sjellë të gjitha mjetet e nevojshme për punë (p.sh., bllokun e skicave, mjete për pikturim, dhe materiale të tjera sipas temave mësimore).
- Mosplotësimi i këtyre kërkesave mund të ndikojë në vlerësimin e tyre në bazë të angazhimit dhe përgjegjësisë.

Sjellja Akademike dhe Etika Profesionale

- Çdo student duhet të tregojë respekt të plotë ndaj mësimdhënësve, kolegëve dhe stafit administrativ. Çdo sjellje e pahijshme, përfshirë fyerjet ose pengesat e qëllimshme gjatë orës mësimore, do të ndëshkohet sipas rregulloreve disiplinore të Universitetit.
- Diskutimet dhe debatet në klasë duhet të jenë konstruktive dhe të bazuara në mirëkuptim dhe respekt reciprok.
- Studentët janë të ndaluar të përvetësojnë punën e tjetrit dhe të paraqesin atë si të tyre. Plagjiatura dhe mashtrimet akademike do të trajtohen sipas masave disiplinore të Statutit.

Ruajtja e Rregullit dhe Qetësisë

- Studentët duhet të sigurojnë që ambienti mësimor të jetë i pastër, i qetë dhe i përshtatshëm për zhvillimin e ligjëratave dhe ushtrimeve.
- Çdo ndotje ose dëmtim i pasurisë së universitetit do të sjellë masa ndëshkimore, përfshirë edhe kompensimin për dëmet.
- Telefonat celularë dhe pajisjet e tjera teknologjike duhet të shkyçen gjatë orëve mësimore, përveç rasteve kur janë të autorizuar nga mësimdhënësi për qëllime mësimore.

Integriteti në Vlerësim dhe Prezantim

- Çdo student duhet të prezantojë punimet e tij/saj të përfunduara me përpikëri dhe në kohë, sipas kërkesave të programit.
- Gjatë provimeve dhe prezantimeve, studentët duhet të respektojnë udhëzimet e dhëna dhe të shmangin çdo formë mashtrimi.
- Çdo formë plagjiature, kopjimi ose ndihme të paautorizuara gjatë provimeve do të ndëshkohet sipas Statutit.

Obligimet e Studentëve ndaj Procesit të Mësimdhënies

- Studentët janë të obliguar të respektojnë autoritetin akademik të mësimdhënësve dhe të ndjekin udhëzimet e tyre për realizimin e projekteve dhe detyrave mësimore.
- Është e detyrueshme që studentët të mbajnë dokumentacion të vazhdueshëm mbi procesin e tyre krijues (ditar pune), i cili do të përdoret për reflektim dhe vlerësim gjatë dhe në fund të semestrit.

Dispozita për Mosrespektim të Rregullave

- Çdo mosrespektim i rregullave të mësipërme do të rezultojë në masa ndëshkimore të përcaktuara në Statutin e Universitetit të Prishtinës. Këto masa përfshijnë:
 - Paralajmërime verbale ose me shkrim.
 - Ulje të pikëve në vlerësim.
 - Përfshirje nga provimi ose kursi, varësisht nga serioziteti i shkeljes.
 - Vendimet për masat disiplinore do të merren në përputhje me Statutin dhe rregulloret përkatëse të universitetit.

Këto rregulla janë në përputhje të plotë me Statutin e Universitetit të Prishtinës dhe janë krijuar për të siguruar një mjedis të drejtë, të sigurt dhe të frytshëm për të gjithë pjesëmarrësit në procesin mësimor.